

Saksbehandlar: Siri Ingvaldsen, Fylkesbiblioteket
Sak nr.: 17/7214-1

Forsøk med delegering av mynde for utviklingsmidlar på bibliotekområdet

Fylkesrådmannen rår Hovudutval for næring og kultur til å gje slik tilråding:

Hovudutvalet rår fylkesutvalet til å gje slik tilråding:

Fylkesutvalet rår fylkestinget til å gjere slikt vedtak:

1. Sogn og Fjordane fylkeskommune stiller seg positiv til initiativet frå Hordaland, og ynskjer å gå i dialog om utforming av ein felles søknad om etablering av eit forsøksprosjekt med regional forvaltning av statlege prosjekt- og utviklingsmidlar til bibliotek.

Andre relevante dokument i saka:

Saksutgreiing til møte i Utval for kultur, idrett og regional utvikling i Hordaland 13.09.17:

<http://einnsyn.hfk.no/eInnsyn/DmbHandling/ShowDmbHandlingDocument?dmbId=10415&caseType=CasesFremligg®istryEntryId=440999>

SAKSFRAMSTILLING

1. Samandrag

Med atterhald om vedtak i Utval for kultur, idrett og regional utvikling i Hordaland 13.09.17, fylkesutvalet 20.09.17 og fylkestinget 03.10.17:

Hordaland fylkeskommune ynskjer å invitere Sogn og Fjordane med på ein felles søknad til Kulturdepartementet om etablering av eit forsøksprosjekt med regional forvaltning av statlege prosjekt- og utviklingsmidlar til bibliotek, jf. Lov om forsøk i offentlig forvaltning.

Fylkesrådmannen i Hordaland har slik innstilling til vedtak:

1. Fylkestinget vedtek at Hordaland fylkeskommune søkjer Kulturdepartementet om etablering av forsøksprosjekt med regional forvaltning av statlege prosjekt- og utviklingsmidlar til bibliotek, jf. lov om forsøk i offentlig forvaltning.
2. Fylkestinget bed fylkesrådmannen gå i dialog med Sogn og Fjordane fylkeskommune for utforming av felles søknad til departementet.

2. Bakgrunn for saka

Nasjonalbiblioteket forvaltar i dag statlege tilskotsordningar til utviklingstiltak på bibliotekområdet. Hordaland fylkeskommune vil ta initiativ til eit samarbeid med Sogn og Fjordane fylkeskommune, slik at vi i ein prøveperiode får mynde til å forvalte statlege utviklingsmidlar i folkebibliotek-sektoren, jf. lov om forsøk i offentlig forvaltning.

Føremålet er å prøve ut ei meir tenleg forvaltning og fordeling av statlege utviklingsmidlar. Samarbeid på regionalt nivå vil legge grunnlag for utjamning av forskjellar mellom biblioteka og utvikling av ei felles forvaltning på bibliotekområdet. Forsøk med regional forvaltning av

utviklings-midlar har som siktemål at den nasjonale bibliotekpolitikken vert betre tilpassa lokale og regionale behov og vedteken politikk, skal styrkje folkevald styring av midlar som Nasjonalbiblioteket i dag tildeler administrativt, og effektivisere bruken og forvaltinga av offentlege ressursar ved at lokal fagkunnskap og spisskompetanse på bibliotekområdet blir betre nytta. Forsøket skal skape handlingsrom til å gje betre støtte til dei svakaste biblioteka og sikre at alle innbyggjarane i begge fylka får like gode bibliotektilbod.

3. Vurderingar og konsekvensar

Nasjonale føringar

Regionreforma inneber at eit fleirtal av dagens fylkeskommunar vert slegne saman til større regionar. Eit mål med reforma er å styrkje utviklingsrolla i dei framtidige regionane, noko som vil kunne gje grunnlag for endring i oppgåvefordelinga mellom forvaltingsnivåa.

Forsøk med delegering av mynde for utviklingsmidlar på bibliotekområdet, er heimla i Lov om forsøk i offentlig forvaltning av 26.6.1992 nr 87. I forarbeida til lova (Ot.prp. nr 54 1991-92, s. 19) vert det understreka at forsøksverksemd er bevisste tiltak retta inn mot eit definert mål:

«Et hovedsiktemål med forsøk er læring og fremskaffelse av konkret erfaringsmateriale som grunnlag for allment reformarbeid».

Føremålet med lova er å utvikle funksjonelle og effektive organisasjons- og driftsformer i den offentlege forvaltninga og ei hensiktsmessig oppgåvedeling mellom forvaltningsorgan og mellom forvaltningsnivå. Erfaringane frå alle forsøk etter lova skal danne grunnlag for avslutting eller igangsetjing av moglege nasjonale reformer og ansvarsoverføring.

I Meld St 22 (2015-2016) «Nye folkevalgte regioner – rolle, struktur og oppgaver» går det fram at regionane sine oppgaver og rolle ikkje er fastlagde, men regjeringa legg stor vekt på at regionane er tiltenkt ei strategisk rolle som planleggar og koordinator på tvers av forvaltningsnivå. I meldinga står det at forvaltninga av tilskot på kulturområdet skal gjennomgåast med sikte på overføring til regionalt nivå.

Rapport 2016-08: «Regionalisering av kulturpolitikken» er utført av PROBA Samfunnsanalyse for KS. Rapporten drøftar kva oppgaver på kulturfeltet som kan overførast til regionane og modellar for korleis tilhøvet mellom stat og region kan utformast. Rapporten gjev ikkje eintydige tilrådingar, men konkluderer med at fordeling av utviklingsmidlar på bibliotekområdet er ei oppgave som kan delegerast til regional forvaltning.

Forvaltning av utviklingsmidlar på bibliotekområdet i dag

Nasjonalbiblioteket tek i vare statlege oppgaver og ansvar som er heimla i Biblioteklova. Nasjonalbiblioteket har eit særskilt ansvar for å bidra til å utvikle og styrke biblioteka i Norge som aktive og aktuelle samfunnsinstitusjonar. Som statens utviklingsorgan for biblioteksektoren skal Nasjonalbiblioteket bidra til å utforme og gjennomføre ein nasjonal bibliotekpolitikk for folke- og fagbiblioteka.

Nasjonalbiblioteket forvaltar tilskotsordningar til utviklingstiltak på bibliotekområdet. I 2017 er det tildelt 36 millionar kroner som er fordelt med 18 millionar i arenamidlar og 18 millionar i utviklingsmidlar i tråd med Nasjonal bibliotekstrategi 2015–2018. Prosjektmidlane skal stimulere til utvikling i norske folke- og fagbibliotek. Midlane skal bidra til å utvikle bibliotekfeltet, dei skal ha verdi utover det einstilte bibliotek og dei skal fremje nye tilbod. Fordeling av midlane på området skjer administrativt i Nasjonalbiblioteket etter utlysing. Søkjarar er einstilte kommunar, interkommunale biblioteksamarbeid eller fylkeskommunar.

Forvaltning av utviklingsmidlar på bibliotekområdet i ein prøveperiode

Utviklingsmidlane til folkebibliotek, kan delegerast til regionale nivå gjennom oppdragsbrev frå staten.

Kriterium for tildeling av midlar til prosjekt i fylka vil vere den statlege bibliotekpolitikken som er nedfelt i Nasjonal bibliotekstrategi og regionale planar, som i Hordaland er «Premiss: Kultur - Regional kulturplan for Hordaland 2015 -2025». Sogn og Fjordane fylkeskommune arbeider med «Regional plan for kultur», som skal gjelde frå 2019. Fordeling av midlane vil bli handsama politisk på linje med andre fylkeskommunale ordningar.

Begge fylkeskommunane initierer, leiar og støttar opp om utviklingsarbeid i folkebiblioteka i dag. Hordaland har utviklingsmidlar til bibliotekprosjekt på budsjettet. Ei kjerneoppgåve er å utvikle og oppdatere kompetansen til bibliotektilsette gjennom strategisk arbeid, kurs, konferansar og andre kompetansehevande tiltak. Fylkeskommunane sikrar innbyggjarane tilgang til e-media og digitale ressursar, organiserer og delfinansierer ei transportordning mellom bibliotek, og utviklar biblioteknettstader i samarbeid med bibliotektilsette og ulike fagmiljø i landet.

Fylkesbiblioteka har gjennom si verksemd tett kontakt, dialog og god kunnskap om bibliotekfeltet i sine respektive fylke, og med kommunane som bibliotekeigarar. Dei to fylkeskommunane har om lag like stor bibliotekfagleg stab, men ulik arbeidsmåte og komplimenterande kompetanse. Samarbeid om fordeling av utviklingsmidlar på regionalt nivå vil legge grunnlag for utjamning av forskjellar mellom biblioteka og utvikling av eit felles forvaltningsnivå på bibliotekområdet.

Gevinst av regional forvaltning av utviklingsmidlar på bibliotekområdet

Ei regional forvaltning av utviklingsmidlar på bibliotekområdet vil kunne ha positive konsekvensar. Fylkeskommunane sit på lokalkunnskap om tilhøva i sine respektive fylke. I kombinasjon med allereie etablerte samarbeid med fagmiljøa og tett kontakt med kommunane som eig folkebiblioteka, vil dette gi meirverdi i forvaltning av midlane knytt til bibliotekutvikling.

Regional forvaltning av utviklingsmidlar på bibliotekområdet vil kunne føre til:

- Gjennomføring av nasjonal bibliotekpolitikk på lokalt nivå som er betre tilpassa regionale behov og vedteken bibliotek- og kulturpolitikk.
- Folkevald styring av midlar som Nasjonalbiblioteket i dag tildeler administrativt
- Auka dialog mellom fylkeskommune og Nasjonalbiblioteket knytt til forvaltning av utviklingsmidlar
- Styrka samhandling mellom fylke og kommune om bibliotekutvikling
- Politisk handsaming av midlane vil auke merksemd om bibliotekoppgåvene og føre til sterkare fokus på ansvaret kommunane har som bibliotekeigarar
- Meir effektiv bruk og forvaltning av offentlege ressursar ved at lokal fagkunnskap og spisskompetansen på bibliotekområdet blir betre nytta
- Forenkla og styrka heilskapleg administrasjon på fagfeltet ved å sjå begge fylka under eitt
- Handlingsrom til å gje betre støtte til dei svakaste biblioteka, og slik sikre at alle innbyggjarane i fylka får eit like kvalitativt godt bibliotektilbod
- At fylkesbiblioteka i dagens to eksisterande fylkeskommunar blir knytte tettare saman i arbeidet med å forvalte midlane, noko som er hensiktsmessig i høve framtidige ordningar.

4. Konklusjon

Fylkesrådmannen rår til at Sogn og Fjordane fylkeskommune stiller seg positiv til initiativet frå Hordaland om utforming av ein felles søknad om etablering av forsøksprosjekt med regional forvaltning av statlege prosjekt- og utviklingsmidlar til bibliotek.